

Latvijas Nacionālais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojums

Publicēts: 30.08.2020.

Atjaunināts: 12.05.2021.

Saskaņā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk – NILLTPFN) starptautiskajiem standartiem^[1], valstij ir jāapzinās, jānovērtē un jāizprot savi nacionālie NILLTPF riski un, balstoties uz šo novērtējumu, jāpiemēro uz risku balstīta pieeja, lai nodrošinātu, ka darbības, kas vērstas uz NILLTPF risku novēršanu vai samazināšanu, ir samērojamas ar identificēto risku nozīmīgumu.

NILLTPF risku apzināšana, novērtēšana un izpratne ir pamats efektīvai identificēto risku samazināšanas sistēmas veidošanai un attīstībai, ko var panākt ar atbilstošu politisku lēmumu pieņemšanu un iedzīvināšanu attiecīgajās jomās, un vienlaikus arī privātajā sektorā ieviešot un īstenojot atbilstošas iekšējās kontroles procedūras.

Latvija ir veikusi nozīmīgus pasākumus, lai ieviestu un nodrošinātu starptautiskajiem standartiem atbilstošu NILLTPFN tiesisko un institucionālo ietvaru. Lai sniegtu institūcijām, kuras ir iesaistītas NILLTPFN un apkarošanā, kā arī sabiedrībai noderīgu informāciju par identificētajiem NILLTPF riskiem un NILLTPFN sistēmas nepilnībām, tiek veikts nacionālais NILLTPF risku novērtējums. Šāds novērtējums, pamatojoties uz identificētajiem riskiem, ļauj paaugstināt resursu efektivitāti identificēto risku mazināšanai un novēršanai, kā arī pilnveido iesaistīto institūciju un sabiedrības izpratni par NILLTPF risku apdraudējumiem un negatīvajām sekām.

NILLTPF risku vērtēšanas process sniedz gan nacionāla, gan starptautiska līmeņa ieguvumus. NRA procesa gaitā un secīgi pēc izstrādes tiek:

novērtēta esošās NILLTPFN sistēmas efektivitāte, definēti trūkumi un nepieciešamie uzlabojumi;

identificēti iepriekš nenoteiktie apdraudējumi, ievainojamības faktori, riski un to radītās sekas;

veikta stratēģiskā analīze, kā arī izstrādātas NILLTPF tipoloģijas;

veicināta valsts iestāžu un citu kompetento institūciju cieša savstarpējā sadarbība NILLTPF risku mazināšanā;

noteikti risku mazinošie pasākumi un darbības, tajā skaitā, izvirzāmas prioritārās darbības, kā arī ilgtermiņa un īstermiņa stratēģija NILLTPFN sistēmas pilnveidošanai;

pilnveidota gan valsts institūciju, gan privātā sektora, gan iedzīvotāju izpratne par NILLTPF riskiem un to radītajām sekām.

[Nacionālais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtēšanas ziņojums par 2017. – 2019. gadu](#) (turpmāk – NRA) sagatavots saskaņā ar Pasaules Bankas metodoloģiju, kas balstās uz FATF rekomendācijās noteiktajiem principiem un izstrādāta, lai varētu tikt izmantota valstīs ar atšķirīgu ekonomisko un ģeopolitisko situāciju. NRA izstrādes procesā Pasaules Bankas metodoloģija atsevišķās sadaļās pielāgota Latvijas prasībām, ņemot vērā gan ieteikumus, kas saņemti no starptautiskajiem NILLTPFN sistēmas novērtētājiem, gan izvērtējot datu pieejamību un aktuālās tendences NILLTPFN jomā Latvijā.

NRA izstrādē izmantots katras jomas iestāžu un ekspertu viedoklis, kā arī plaša spektra informācija un dati no kompetentajām iestādēm, kā arī no NILLTPFN likuma subjektiem un citiem privātā sektora pārstāvjiem. NRA izstrādē veiktas arī aptaujas, organizētas starpinstitūciju sanāksmes.

NRA koncentrēts uz 2017. - 2019. gada periodu, vienlaikus ņemti vērā arī atsevišķi 2020. gada būtiskākie notikumi, īstenotie pasākumi un sasniegtie rezultāti.

Skatīt arī [Nacionālo terorisma finansēšanas un proliferācijas finansēšanas risku ziņojumu par 2017.-2018. gadu](#). “Nacionālais terorisma un proliferācijas finansēšanas risku ziņojums par 2017.-2018.gadu” sniedz informatīvu apkopojumu un analīzi par Latvijas terorisma finansēšanas un proliferācijas finansēšanas draudiem, ievainojamību un no tiem izrietošajiem riskiem. Ziņojumā apkopotas 2017.-2018.gadā veiktās izmaiņas Latvijas normatīvajos aktos, kā arī darbības, kas veiktas, lai mazinātu TF un PF riskus.

2017. gadā ir izstrādāts arī [Latvijas Nacionālais riska ziņojums 2013. - 2016. gadam](#)

Sektoru NILLTF risku novērtējums ļauj veikt uz risku balstītas pieejas piemērošanu NILLTFN likuma subjektu uzraudzībā un kontrolē, savukārt, privātajā sektorā strādājošajiem NILLTFN likuma subjektiem šāds novērtējums ļauj izstrādāt to iekšējos risku novērtējumus un attiecīgi pilnveidot iekšējās kontroles sistēmas ar mērķi adekvāti piemērot uz risku balstītu pieeju un savlaicīgi identificēt aizdomīgus darījumus, kuros iesaistītie līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma vai proliferācijas finansēšanu, vai šādu

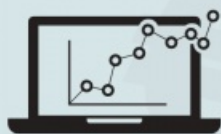
darbību mēģinājumu.

Latvijā pirmais sektoru risku novērtējums tika veikts Nacionālā NILLTF risku novērtējuma ietvaros par laika periodu no 2013. līdz 2016. gadam. Savukārt, 2019. gadā NILLTFN likuma uzraudzības un kontroles institūcijas sadarbībā ar Finanšu izlūkošanas dienestu ir pārvērtējušas to uzraudzībā esošo sektoru NILLTF riskus un izstrādājušas [sektoru risku novērtējuma ziņojumus par laika periodu no 2017. līdz 2018. gadam](#). Kopumā 10 uzraudzības un kontroles institūcijas ir veikušas 28 sektoru NILLTF risku novērtējumus.

[1] *Finanšu darījumu darba grupas rekomendācijas (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation)*

Kā darbojas kredītiestādes, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu noziedzīgiem mērķiem?

UZŅĒMUMA IZPĒTES IETVAROS KREDĪTIESTĀDES:

Pārbauda

no uzņēmuma iegūtos identifikācijas datus

Noskaidro

patieso labuma guvēju*

Iegūst

informāciju par darījuma attiecību vai gadījuma rakstura darījuma mērķi un paredzamo būtību

Uzglabā

- klienta izpētes gaitas dokumentus
- personas datus

*Juridiskajai personai kredītiestādes noskaidro arī attiecīgās personas dalībnieku struktūru un veidu, kādā izpaužas patiesā labuma guvēja kontrole pār šo juridisko personu

PIRMS NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS NOVĒRŠANAS KREDĪTIESTĀDES IZVĒRTĒ:

Uzņēmuma reģistrācijas valsti

Saimniecisko vai personisko darbību

Izmantotos pakalpojumus

Produktus un to piegādes kanālus

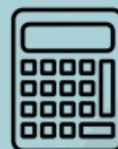
Risku, kas saistīts ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu

IEKŠĒJĀ KONTROLES SISTĒMA NODROŠINA:

Anonīmu iekšējo ziņošanu par likuma prasību pārkāpumiem

Neatkarīgu iekšējo auditu

Regulāru uzņēmuma darbības pārskatīšanu

! Par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem iekšējā kontroles sistēma nosaka ziņošanas pienākumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam (Kontroles dienestam)

Vēlies uzsākt sadarbību ar kredītiestādi? Neatsakies sniegt nepieciešamo informāciju pilnā apjomā!

Esi atklāts, Esi caurspīdīgs, Esi tu pats!

- ✓ Uzņēmums nepieder un nav saistīts ar politiski nozīmīgi personu, kurš pakļauts augstam korupcijas riskam
- ✓ Uzņēmums nepieder un nav saistīts ar starptautisko finanšu sankciju sarakstos iekļauto personu vai uzņēmumu
- ✓ Patiesais labuma guvējs nav apšaubāms vai nerezidents no valsts ar augstu korupcijas līmeni
- ✓ Tavs bizness ir reāls un tam ir sasaiste ar Latviju
- ✓ Uzņēmuma struktūra ir pārskatāma un nav sarežģīta
- ✓ Patiesā labuma guvējs vienmēr ir noskaidrojams

Priekšnosacījumi
veiksmīgai noziedzīgi
iegūtulīdzekļu legalizācijas un
terorisma finansēšanas novēršanai

Risku paaugstinošie faktori, kādēļ
uzņēmumiem varētu tikt liegta
darījumu veikšana

- ! Darījuma attiecības notiek neparastos apstākļos
- ! Uzņēmums veic liela apjoma skaidras naudas darījumus un/vai saņem maksājumus no nezināmas trešās personas
- ! Uzņēmums ir privāto aktīvu pārvaldīšanas sabiedrība un/vai izmanto privātbaņķiera pakalpojumus
- ! Uzņēmums izmanto pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus, kas veicina anonimitāti
- ! Uzņēmuma īpašnieku vai dalībnieku struktūra ir šī uzņēmuma saimnieciskajai darbībai neraksturīga vai sarežģīta
- ! Uzņēmums vai tā patiesais labuma guvējs ir saistīts ar augsta riska trešo valsti, vai valsti vai teritoriju, kurā pastāv augsts korupcijas risks
- ! Uzņēmums emitē vai ir tiesīgs emitēt kapitāla vērtspapīrus, vai tā īpašnieki ir patiesā labuma guvēja labā turēto kapitāla daļu reģistrētie īpašnieki
- ! Uzņēmums izmanto jaunus pakalpojumus, produktus vai to piegādes kanālus vai jaunas tehnoloģijas

finansesanas-risku-novertesanas-zinojums